

DPH 2021

výklad s příklady

se všemi novelami k 1. 1. 2021

změny sazeb daně, ke kterým došlo v roce 2020

omezení možnosti uplatnit osvobození při pronájmu nemovité věci

změny ve vymezení dlouhodobého majetku

povinná elektronická forma podání identifikovaných osob

změny vyplývající ze změn daňového řádu

záloha na nadměrný odpočet

přechodná ustanovení novel zákona

Zdeněk Kuneš, Pavla Polanská,
Oto Paikert, Svatopluk Galočík

DPH 2021

výklad s příklady

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Edice Účetnictví a daně

**Ing. Pavla Polanská, Ing. Zdeněk Kuneš, JUDr. Svatopluk Galočík,
Ing. Oto Paikert**

DPH 2021

výklad s příklady

Ing. Pavla Polanská a JUDr. Svatopluk Galočík připravili výklad

§ 1–2b, 4, 6c, 6g–6l, 7–10i, 11, 12, 16–20, 23–25, 33, 33a, 38–41, 63–71g, 80–87, 93–94a, 97–97a, 102, 103, 108–108a, 110, 110a–110zf + přechodná ustanovení

Ing. Zdeněk Kuneš a Ing. Oto Paikert připravili výklad

§ 3, 4a, 4b, 5–5c, 6, 6b, 6d, 6e, 6f, 13–15b, 20a, 21–22, 26–32a, 34–37a, 42–62, 72–79d, 89–92i, 95, 95a, 96, 98–101k, 104–107a, 109–109a + přílohy

Vydala GRADA Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

tel.: 234 264 401, fax 234 264 400

www.grada.cz

jako svou 7994. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí

Sazba Jan Šístek

Odpovědné redaktorky Ing. Michaela Průšová, Mgr. Tereza Hofmanová

Počet stran 424

Sedmnácté vydání, Praha 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016,

2017, 2018, 2019, 2020, 2021

Výtiskla tiskárna PBtisk a.s., Příbram

© GRADA Publishing, a.s., 2021

ISBN 978-80-271-4180-7 (ePub)

ISBN 978-80-271-4179-1 (pdf)

ISBN 978-80-271-3144-0 (print)

Obsah

Úvodem	6
Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty	8

Část první

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ	8
Hlava I – Obecná ustanovení	8
Hlava II – Uplatňování daně	26
Hlava III – Zvláštní režimy	308
Hlava IV – Režim přenesení daňové povinnosti	319
Hlava V – Správa daně v tuzemsku	329

Část druhá

PŘECHODNÁ, ZRUŠOVACÍ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ	393
---	-----

Použité právní předpisy a jejich zkratky

zákon o DPH	Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
DŘ/daňový řád	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
SDEU	Judikatura soudního dvora Evropské unie
směrnice Rady	Směrnice rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
Novela	Novela zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, účinná od 1. 1. 2021
nařízení	Rady Nařízení Rady č. 282/2011 ze dne 15. března 2011, kterým se stanoví prováděcí opatření ke směrnici 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty
zákon o spotřebních daních	Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

Použité zkratky v publikaci

CZ-CPA	Číselný kód klasifikace produkce
DAP	Daňové přiznání
DD	Daňový doklad
DPH	Daň z přidané hodnoty
DUZP	Datum uskutečnění zdanitelného plnění
EU	Evropská unie
GFŘ	Generální finanční ředitelství
IO	Identifikovaná osoba
JČS	Jiný členský stát
MP	Místo plnění
OPD	Osoba povinná k dani
ORD	Osoba registrovaná k dani
SH	Souhrnné hlášení
KH	Kontrolní hlášení
KVKDP	Zápis z jednání Koordinačního výboru s Komorou daňových poradců ČR
DIČ	Daňové identifikační číslo

Úvodem

Se sedmnáctým vydáním této publikace jsme si pro vás připravili nejen změny v oblasti přidané hodnoty účinné od 1. ledna 2021, ale i změnu v autorském týmu.

Vzhledem k tomu, že v roce 2020 došlo několika novelami zákona o dani z přidané hodnoty ke změnám sazeb daně z přidané hodnoty, upozorňujeme na způsob vyúčtování těchto plnění, které provádí plátce většinou na začátku následujícího kalendářního roku.

V publikaci je proto uvedeno, jakým způsobem provede plátce vyúčtování těchto plnění v roce 2021 a jakou sazbu daně u tohoto vyúčtování použije.

V souvislosti s uplatněním správné sazby daně z přidané hodnoty u úklidu společných prostor bytového domu je důležité správné posouzení, zda se jedná o bytový dům.

Upozorňujeme proto na způsob výpočtu podlahové plochy bytového domu nejen pro účely uplatnění správné sazby daně u oprav, rekonstrukcí a výstavby stavby pro bydlení, ale také pro účely úklidu společných prostor bytového domu.

Od 1. května 2020 se uplatňuje druhá snížená sazba daně z přidané hodnoty také u stravovacích služeb a podávání nápojů, včetně točeného piva. Dnes, kdy bylo mnoho restaurací nuceno zavést prodej jídla a piva s sebou, je toto téma velmi aktuální. Vzhledem k souvisejícím výkladovým problémům je ve výkladu upřesněno, co se považuje za stravovací službu, u které se uplatní druhá snížená sazba daně 10 %, a co je dodáním potravin, u kterého se uplatní první snížená sazba daně 15 %.

Na příkladech jsou přiblíženy situace, které mohou nastat při chybném uplatnění sazby daně z přidané hodnoty, například u nájmu bytu po 1. lednu 2021 nebo u úklidu společných prostor bytového domu. Zároveň je v publikaci uvedeno, jak tyto chyby napravit a jak poskytovatelé správně uplatní nárok na odpočet daně.

Rovněž doporučujeme věnovat pozornost změnám účinným od 1. ledna 2021, které byly provedeny již dříve přijatými novelami zákona o dani z přidané hodnoty, ale byla u nich odložena účinnost až do letošního roku, a dále změnám provedeným novelou daňového řádu a dalšími zákony.

Zásadní změna se týká nájmu nemovitých věcí. Od 1. ledna 2021 se plátce již nemůže rozhodnout pro uplatnění daně z přidané hodnoty u nájmu nemovitých věcí, pokud se jedná o nájem rodinného domu, obytného prostoru (bytu) a dalších vyjmenovaných staveb.

Nájem těchto vyjmenovaných nemovitých věcí je vždy plněním osvobozeným od daně bez nároku na odpočet daně.

Tato úprava má zásadní dopady na plátce, kteří při pořízení nemovité věci, případně při provedení technického zhodnocení nemovité věci, uplatnili nárok na odpočet daně a od 1. ledna 2021 budou poskytovat nájem osvobozený od daně bez nároku na odpočet daně. Tito plátcí tak budou povinni rok 2021 zohlednit v desetileté lhůtě pro úpravu odpočtu daně. Úpravu původně uplatněného nároku na odpočet daně pak budou muset provádět na konci každého roku v rámci desetileté lhůty. Poprvé úpravu odpočtu daně provedou v daňovém přiznání podaném za poslední zdaňovací období roku 2021. V publikaci je uveden způsob úpravy odpočtu daně v těchto případech.

Upozorňujeme, že přiznání k dani z přidané hodnoty již není možné podat v listinné podobě, protože všechna podání, týkající se daně z přidané hodnoty, musí být činěna pouze elektronicky. Povinnost elektronického podání se nově týká i přiznání podávaného identifikovanou osobou.

Novou problematikou, výhodnou pro plátce, je zavedení institutu zálohy na nadměrný odpočet.

Plátci vzniká nárok na zálohu na nadměrný odpočet za podmínek stanovených v daňovém řádu, podle kterého bude mít plátce nárok na zálohu na nadměrný odpočet ve výši odpovídající té části daňového odpočtu nárokovaného v daňovém přiznání, kterou správce daně nehodlá prověřovat v rámci postupu k odstranění pochybností nebo během daňové kontroly a výše jednotlivé zálohy činí minimálně 50 000 Kč.

Novelou zákona o dani z příjmů, která byla součástí tzv. daňového balíčku schvalovaného koncem roku 2020, došlo ke změně ve vymezení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Protože zákon o dani z přidané hodnoty definuje dlouhodobý majetek odkazem na zákon o dani z příjmů, způsobilo nové vymezení majetku pro účely daně z příjmů změny i v dani z přidané hodnoty.

V důsledku toho jsou řešeny především dopady změny vymezení dlouhodobého majetku v případech, kdy u plátce dochází k vytvoření majetku vlastní činností, přičemž plátce bude tento majetek používat pro účely, u kterých má pouze částečný nárok na odpočet daně.

V příloze č. 2 k zákonu o dani z přidané hodnoty, ve které je uveden seznam služeb podléhajících první snížené sazbě daně, je nově uvedeno zpracování komunálního odpadu k dalšímu využití.

Ing. Zdeněk Kuneš a Ing. Pavla Polanská

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty,

ve znění zákona č. 635/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 215/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 319/2006 Sb., zákona č. 172/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 302/2008 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 489/2009 Sb., zákona č. 120/2010 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 47/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 333/2012 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 502/2012 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 196/2014 Sb., zákona č. 262/2014 Sb., zákona č. 360/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 33/2017 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 40/2017 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 371/2017 Sb., zákona č. 283/2018 Sb., zákona č. 6/2019 Sb., **zákon č. 80/2019 Sb.**, zákona č. 256/2019 Sb., **zákon č. 283/2020 Sb.**, zákona č. 299/2020 Sb., zákona č. 343/2020 Sb.*, **zákon č. 527/2020 Sb. a zákon č. 609/2020 Sb.**

**Ustanovení zákona účinná od 1. 1. 2022 nejsou do textu z důvodů přehlednosti zpracována.*

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

HLAVA I OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje daň z přidané hodnoty.

Komentář k § 1

V § 1 je upraveno, že zákon upravuje daň z přidané hodnoty, přičemž vychází ze souvisejících předpisů Evropské unie, zejména Směrnice Rady, která je účinná od 1. ledna 2007 a nahradila původní tzv. Šestou směrnici, podle které byl konstruován zákon o DPH ke dni vstupu České republiky do Evropské unie.

§ 2

Předmět daně

(1) *Předmětem daně je*

- a) *dobání zboží za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,*
- b) *poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,*
- c) *pořízení*
 1. *zboží z jiného členského státu za úplatu s místem plnění v tuzemsku osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, nebo právnickou osobou nepovinnou k dani,*
 2. *nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou nepovinnou k dani,*
- d) *dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.*

(2) *Zdanitelné plnění je plnění, které*

- a) *je předmětem daně a*
- b) *není osvobozené od daně.*

Komentář k § 2

V § 2 je vymezen předmět daně, což znamená, že zákon zde upravuje, co podléhá dani v tuzemsku.

V odst. 1 jsou vyjmenována plnění a podmínky, za kterých se tato plnění stávají předmětem daně.

Předmětem daně je, za splnění dále uvedených podmínek, dodání zboží, poskytnutí služby, pořízení zboží z jiného členského státu a dovoz zboží ze třetí země do tuzemska.

Aby bylo dodání zboží, poskytnutí služby nebo pořízení zboží z jiného členského státu předmětem daně v České republice, musí být splněna hlavní podmínka, a to, že daně plnění uskutečňuje osoba povinná k dani, která jedná jako taková. Vymezení osoby povinné k dani je uvedeno v § 5. Pojem „která jedná jako taková“ se váže zejména k osobám, které jsou ve vztahu k některým jimi vykonávaným činnostem v postavení osoby povinné k dani, a zároveň však jsou ve vztahu k jiným činnostem (či jednáním) v postavení osoby nepovinné k dani (např. fyzická osoba podnikající jako OSVČ na základě živnostenského oprávnění vystupuje v souvislosti se svojí podnikatelskou činností jako osoba povinná k dani, ale zároveň v některých svých jednáních vystupuje jako fyzická osoba nepodnikatel). Výjimku z uvedeného obsahuje odst. 1 písm. c) bod 2, dle kterého je pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu předmětem daně i v případě, že je uskutečněno osobou nepovinnou k dani. Tato výjimka se uplatní výlučně v případě pořízení nových dopravních prostředků, které spadají do definice vymezené v § 4 odst. 4 písm. b) zákona o DPH.

Dodání zboží, poskytnutí služby nebo pořízení zboží z jiného členského státu uskutečněno osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, a dále pořízení nového dopravního prostředku osobou nepovinnou k dani jsou předmětem daně jen v případě, že je plnění uskutečněno za úplatou a má místo plnění v tuzemsku. Co se rozumí pro účely daně z přidané hodnoty úplatou je upraveno v § 4 odst. 1 písm. a) zákona o DPH.

Problematika určení místa plnění je upravena v § 7 až 10i zákona o DPH. Pokud je místo plnění dle uvedených pravidel stanoveno mimo Českou republiku, není toto plnění předmětem daně v České republice, ale může být předmětem daně v té zemi, ve které má místo plnění.

Dovoz zboží ze země mimo Evropskou unii (tzn. ze třetí země) do České republiky je předmětem daně vždy, pokud má dovoz zboží místo plnění v tuzemsku. Dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku je předmětem daně vždy, bez ohledu na to, zda je zboží dováženo osobou povinnou k dani či osobou nepovinnou k dani a bez ohledu na to, zda je za zboží poskytnuta úplata.

V odst. 2 je upraveno, že zdanitelným plněním je pouze takové plnění, které je předmětem daně, tzn., splňuje podmínky uvedené v odst. 1, a které není od daně osvobozeno. Jinými slovy, plnění, která jsou předmětem daně, se dělí na plnění zdanitelná a plnění osvobozená.

§ 2a

Výněti z předmětu daně

- (1) *Předmětem daně není pořízení zboží z jiného členského státu, jestliže dodání tohoto zboží*
- a) *by v tuzemsku bylo osvobozeno od daně podle § 68 odst. 1 až 10, nebo*
 - b) *je v členském státě zahájení odeslání nebo přepravy tohoto zboží předmětem daně s použitím*
 1. *zvláštního režimu pro obchodníky s použitým zbožím, uměleckými díly, sběratelskými předměty a starožitnostmi,*
 2. *přechodného režimu pro použité dopravní prostředky, nebo*
 3. *zvláštního režimu pro prodej veřejnou dražbou.*
- (2) *Předmětem daně není pořízení zboží z jiného členského státu, pokud*
- a) *celková hodnota pořízeného zboží bez daně nepřekročila v příslušném ani bezprostředně předcházejícím kalendářním roce 326 000 Kč a*

b) *pořízení zboží je uskutečněno*

1. *osobou povinnou k dani se sídlem v tuzemsku, která není plátcem,*
2. *osvobozenou osobou, která není plátcem,*
3. *osobou povinnou k dani, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně,*
4. *osobou povinnou k dani, na kterou se v jiném členském státě vztahuje společný režim daňového paušálu pro zemědělce, nebo*
5. *právníckou osobou nepovinnou k dani.*

(3) *Do celkové hodnoty pořízeného zboží podle odstavce 2 písm. a) se nezahrnuje hodnota pořízeného*

- a) *nového dopravního prostředku,*
- b) *zboží, které je předmětem spotřební daně,*
- c) *zboží uvedeného v odstavci 1.*

(4) *Odstavce 1 a 2 se nevztahují na pořízení zboží, které je předmětem spotřební daně, a pořízení nového dopravního prostředku.*

Komentář k § 2a

Toto ustanovení vyjmenovává plnění, která jsou vyňata z předmětu daně vymezeného § 2 zákona o DPH.

Dle odst. 1 písm. a) není předmětem daně pořízení zboží z jiného členského státu, jestliže by toto zboží bylo v tuzemsku osvobozeno od daně podle § 68 odst. 1–10 zákona o DPH. Zavedením této výjimky jsou zachovány pro kupujícího stejné podmínky při pořízení zboží z jiného členského státu a při dodání téhož zboží v tuzemsku.

Pod písm. b) jsou uvedena plnění, která nejsou předmětem daně v tuzemsku, jestliže při dodání zboží z jiného členského státu je dodavatelem použit:

1. *zvláštní režim pro obchodníky s použitým zbožím, starožitnostmi apod., který je upraven v § 90 zákona o DPH a nestanoví pořizovateli v tuzemsku povinnost přiznat daň z tohoto pořízení,*
2. *přechodný režim pro použité dopravní prostředky,*
3. *zvláštní režim pro prodej veřejnou dražbou.*

Příklad

Firma A, plátce, dodává potraviny na palubu letadla, které provozuje přepravu osob a zboží mezi členskými státy a třetími zeměmi. Takové dodání zboží je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně podle § 68 odst. 4 zákona o DPH. Jestliže tuzemská osoba B, plátce, provozuje tuto leteckou přepravu a pořizuje potraviny z jiného členského státu, které jsou použity na palubě letadla, jímž je přeprava uskutečňována, dojde při pořízení zboží k naplnění podmínek stanovených v § 2a odst. 1 písm. a) zákona o DPH a pořízení potravin nebude pro plátce B předmětem daně v tuzemsku.

Příklad

Autobazar, plátce, pořizuje ojetý osobní automobil od autobazaru v Německu, který je registrován k dani v Německu. Autobazar dodává automobil ve zvláštním režimu pro obchodníky s použitým zbožím, takže nezdaňuje celou prodejní cenu automobilu, ale pouze uplatní německou daň ze své přírážky. Autobazar v tuzemsku pořídí ojetý automobil ve zvláštním režimu, který započal dodavatel, a pořízení automobilu není pro pořizovatele v tuzemsku předmětem daně dle § 2a odst. 1 písm. b) zákona o DPH, takže daň při pořízení nepřiznává.

V odst. 2 jsou vyjmenovány další případy pořízení zboží z jiného členského státu, které nejsou předmětem daně. Jedná se o situace, kdy celková hodnota pořízeného zboží nepřekročila v pří-

slušném ani v bezprostředně předchozím kalendářním roce částku 326 000 Kč a pořízení zboží bylo uskutečněno:

1. osobou povinnou k dani se sídlem v tuzemsku, která není plátcem,
2. osvobozenou osobou, kterou se rozumí osoba povinná k dani se sídlem nebo provozovnou v jiném členském státě, která není v tomto jiném členském státě registrována k dani a která zároveň není plátcem,
3. osobou povinnou k dani, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně,
4. osobou povinnou k dani, na kterou se v jiném členském státě vztahuje společný režim daňového paušálu pro zemědělce, nebo
5. právnickou osobou nepovinnou k dani.

Limit 326 000 Kč je uplatňován, jestliže pořízení zboží z jiného členského státu do tuzemska uskutečňuje osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, která je neplátcem, osoba povinná k dani se sídlem v jiném členském státě, která není registrována v žádném členském státě (osvobozená osoba podle § 4 odst. 1 písm. m) zákona o DPH), osoba povinná k dani, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená bez nároku na odpočet daně a právnická osoba nepovinná k dani.

Jestliže pořizují zboží z jiného členského státu do tuzemska osoby registrované k dani v jiném členském státě nebo zahraniční osoby povinné dani, mají povinnost registrovat se v tuzemsku podle § 6g za identifikovanou osobu i v případě, že není překročen limit 326 000 Kč.

Příklad

Firma se sídlem a registrací k dani na Slovensku přemísťuje svoje zboží v ceně 200 000 Kč ze Slovenska do tuzemska. Protože takové plnění je v tuzemsku pořízením zboží a místem plnění je podle § 11 místo ukončení přepravy v tuzemsku, stává se slovenská firma v důsledku pořízení zboží podle § 6g zákona o DPH identifikovanou osobou a přizná v tuzemsku daň.

Příklad

Firma se sídlem na Slovensku, neregistrovaná k dani v žádném členském státě, přemísťuje svoje zboží v ceně 200 000 Kč ze Slovenska do tuzemska. Přestože je takové plnění v tuzemsku pořízením zboží a místem plnění je podle § 11 místo ukončení přepravy v tuzemsku, nestává se slovenská firma v tuzemsku podle § 6g zákona o DPH identifikovanou osobou, protože takové plnění pro ni není předmětem daně v tuzemsku dle § 2a odst. 2 zákona o DPH. Slovenská firma je osvobozenou osobou a nedošlo k překročení limitu 326 000 Kč.

V odst. 3 je stanoveno, že do částky 326 000 Kč se nezapočítává hodnota

- a) nového dopravního prostředku,
- b) zboží, které je předmětem spotřební daně,
- c) zboží, které je uvedeno v odst. 1.

V odst. 4 je stanoveno, že předmětem daně je naopak pořízení zboží z jiného členského státu, pokud je pořízeno zboží, které je předmětem spotřební daně nebo je pořízen nový dopravní prostředek. U tohoto druhu zboží vždy vzniká pořizovateli povinnost přiznat daň a odst. 1 a 2 ustanovení § 2a se neuplatňují.

§ 2b

Volba předmětu daně

Osoba, která uskutečňuje pořízení zboží z jiného členského státu, které není předmětem daně podle § 2a odst. 2, se může rozhodnout, že toto pořízení je předmětem daně. Na pořízení zboží z jiného členského státu uskutečněné touto osobou do konce kalendářního roku bezprostředně následujícího po kalendářním roce, ve kterém se takto rozhodla, se nevztahuje § 2a odst. 2.

Komentář k § 2b

Toto ustanovení umožňuje volbu pro pořizovatele zboží, který se může rozhodnout, že pořízení zboží, které není předmětem daně podle § 2a odst. 2 zákona o DPH, bude dobrovolně považovat za předmět daně.

Uvedenou volbu nikdy nemůže učinit plátce. Neboť plátce má vždy povinnost přiznat daň při pořízení zboží, které je dle § 2 zákona o DPH předmětem daně v tuzemsku. Možnost volby se týká osob, které nejsou plátcí, ale jsou osobami povinnými k dani a jsou vyjmenovány v § 2a odst. 2 a které pořizují zboží v hodnotě nižší než 326 000 Kč, jak je stanoveno v § 2a odst. 2 písm. a) zákona o DPH.

Jestliže se pořizovatel dobrovolně rozhodne, že pořízení zboží bude považovat za plnění, které je předmětem daně, musí obdobná pořízení zboží považovat za předmět daně i celý kalendářní rok, který následuje po roce, ve kterém se pořizovatel takto dobrovolně rozhodl. Po tuto dobu se na takového pořizovatele nevztahuje ustanovení § 2a odst. 2 zákona o DPH.

Příklad

Tuzemská osoba povinná k dani, která není plátcem, pořídí v únoru 2020 ze Slovenska kopírku v hodnotě 35 000 Kč. Pořizovatel se dobrovolně rozhodne, že takové pořízení zboží pro něj je předmětem daně. Toto rozhodnutí znamená, že se stane identifikovanou osobou a vznikne mu v tuzemsku povinnost přiznat daň. Zřejmě bude pro pořizovatele výhodnější, aby se registroval jako identifikovaná osoba dobrovolně dle § 6k zákona o DPH před dodáním kopírky za Slovenska a sdělil přidělené české DIČ slovenskému dodavateli. Dodavatel tak dodání osvobodí od slovenské daně a DPH odvede pořizovatel v tuzemsku. Předmětem daně se pak pro pořizovatele stane i další případné pořízení zboží z jiného členského státu až do konce roku 2021, a to i v případě, pokud součet hodnot pořízeného zboží nepřekročí limit 326 000 Kč.

§ 3

Územní působnost

- (1) *Pro účely daně z přidané hodnoty se rozumí*
- a) *tuzemskem území České republiky,*
 - b) *členským státem území členského státu Evropské unie s výjimkou jeho území, na které se nevztahuje Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie,*
 - c) *jiným členským státem členský stát s výjimkou tuzemska,*
 - d) *třetí zemí území mimo území Evropské unie,*
 - e) *územím Evropské unie souhrn území členských států.*
- (2) *Pro účely daně z přidané hodnoty se za území členského státu Evropské unie nepovažuje*
- a) *hora Athos,*
 - b) *Kanárské ostrovy,*
 - c) *francouzská území uvedená v čl. 349 Smlouvy o fungování Evropské unie,*
 - d) *Alandy,*
 - e) *Normanské ostrovy,*
 - f) *ostrov Helgoland,*
 - g) *území Büsingen,*
 - h) *Ceuta,*
 - i) *Melilla,*
 - j) *Livigno,*

- k) *Campione d' Italia*,
- l) *italské vody jezera Lugano*.

(3) *Území Monackého knížectví se pro účely daně z přidané hodnoty považuje za území Francouzské republiky a území ostrova Man se považuje za území Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku, území Akrotiri a Dhekelie se považují za území Kypru.*

Komentář k § 3

Pojem „tuzemsko“ je definován tak, že zahrnuje území České republiky.

Pojem jiný členský stát byl zaveden k odlišení státu, který je členským státem Evropské unie, ale který není Českou republikou, což odpovídá i dosavadnímu chápání pojmu jiný členský stát. Použití sousloví „jiný členský stát“ tak v textu zákona bude vždy vylučovat Českou republiku. V případě použití vazby „členský stát odlišný od členského státu“ se z podstaty věci může jednat i o Českou republiku, neboť je to v duchu pojmu definovaného v § 3 odst. 1. písm. b) jakýkoli členský stát Evropské unie.

Územím Evropské unie jsou Rakousko, Belgie, Kypr, Estonsko, Finsko, Řecko, Maďarsko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Malta, Portugalsko, Slovinsko, Slovensko, Španělsko, Francie, Litva, Německo, Lucembursko, Nizozemí, Bulharsko, Chorvatsko, Dánsko, Polsko, Rumunsko, Švédsko, Česká republika.

Spojené království Velké Británie a Severního Irsku se od 1. 1. 2021 považuje za třetí zemi. Na základě protokolu o Severním Irsku má Severní Irsko od 1. 1. 2021 minimálně po dobu čtyř let postavení členského státu. Pro obchodování se zbožím se použijí právní předpisy Evropské unie. Obchodování se zbožím mezi Severním Irskem a Českou republikou je považováno za plnění členskými státy uvnitř Evropské unie.

V odst. 2 je uveden výčet území, které se nepovažují za území členského státu EU a v návaznosti na to tedy ani za území EU. Tato území se tedy pro účely daně z přidané hodnoty považují za třetí zemi.

V písmenu c) došlo ke změně v návaznosti na směrnici 2013/61/EU, kterou se mění směrnice o DPH a směrnice 2008/118/ES, pokud jde o francouzské nejvzdálenější regiony, zejména Mayotte. Na základě tohoto ustanovení se za třetí zemi považují také francouzské regiony, které jsou uvedeny v čl. 349 Smlouvy o fungování Evropské unie.

V odst. 3 jsou vymezena území, která jsou považována za daňové území EU, tj. chápou se jako území některého členského státu a dodání zboží z těchto území není považováno za dovoz zboží, ale za pořízení zboží z jiného členského státu a dodání zboží z tuzemska do těchto území je považováno za dodání zboží do jiného členského státu. Vedle území Monackého knížectví a ostrova Man, byla mezi tato území doplněna území Akrotiri a Dhekelie jako součást území Kypru.

Pokud se nemovitá věc nachází na území tuzemska, hledí se na ni pro účely zákona o DPH jako na součást území České republiky, a to přesto, že podle mezinárodních smluv pro orgány přijímacího státu jsou tato území nedotknutelná a bez souhlasu úředníků zastoupeného státu do nich vstoupit nelze, avšak přesto zůstávají integrální součástí území České republiky.

Obdobně se posuzují i nemovité věci na území jiných států, které jsou využívány pro zastupitelství České republiky. Tato území zůstávají součástí území státu, kde se nacházejí.

§ 4

Vymezení základních pojmů

- (1) *Pro účely tohoto zákona se rozumí:*
 - a) *úplatou*
 - 1. *částka v peněžních prostředcích nebo hodnota nepeněžitého plnění, které jsou poskytnuty v přímé souvislosti s plněním,*

2. *dotace k ceně, kterou se pro účely daně z přidané hodnoty rozumí přijaté finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu, z rozpočtů územních samosprávných celků, státních fondů, z grantů přidělených podle zvláštního zákona, z rozpočtu cizího státu, z grantů Evropské unie či podle programů obdobných, pokud je příjemci dotace stanovena povinnost poskytovat plnění se slevou z ceny a výše slevy se váže k jednotkové ceně plnění; za dotaci k ceně se nepovažuje zejména dotace k výsledku hospodaření a na pořízení dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku,*
 - b) *jednotkovou cenou cena za jednotku množství zboží nebo cena za službu,*
 - c) *daní na výstupu daň uplatněná plátcem za zdanitelné plnění podle § 13 až 20 nebo z přijaté úplaty vztahující se k tomuto plnění,*
 - d) *nadměrným odpočtem daň odpovídající rozdílu mezi daní na výstupu a odpočtem daně za zdaňovací období v případě, že daň na výstupu je nižší než odpočet daně,*
 - e) *správce daně příslušný finanční úřad; ve věci povolení k prodeji za ceny bez daně a při dovozu zboží je správcem daně příslušný celní úřad s výjimkou případů, kdy povinnost přiznat daň při dovozu zboží vzniká plátcí podle § 23 odst. 2 až 4,*
 - f) *osobou registrovanou k dani osoba, které bylo přiděleno daňové identifikační číslo pro účely daně z přidané hodnoty v rámci obchodování mezi členskými státy,*
 - g) *zahraniční osobou osoba, která nemá na území Evropské unie sídlo ani místo pobytu,*
 - h) *u fyzické osoby*
 1. *bydlištěm adresa vedená v základním registru obyvatel nebo v jiné obdobné evidenci, anebo adresa, kterou fyzická osoba uvedla správci daně, pokud neexistuje důkaz, že tato adresa neodpovídá skutečnosti,*
 2. *místem, kde se obvykle zdržuje, místo, kde fyzická osoba obvykle žije z důvodu osobních nebo profesních vazeb; má-li tato osoba profesní vazby v jiné zemi, než ve které má své osobní vazby, je místo, kde se fyzická osoba obvykle zdržuje, určeno osobními vazbami,*
 3. *místem pobytu bydliště, nebo místo, kde se obvykle zdržuje,*
 - i) *sídlem u osoby povinné k dani adresa místa jejího vedení, kterým se rozumí místo, kde jsou přijímána zásadní rozhodnutí týkající se řízení osoby povinné k dani, popřípadě místo, kde se schází její vedení; nemá-li fyzická osoba místo svého vedení, rozumí se sídlem u této osoby místo jejího pobytu,*
 - j) *provozovnou organizační složka osoby povinné k dani, která může uskutečňovat dodání zboží nebo poskytnutí služby, neboť je dostatečně stálá a má vhodné personální a technické zdroje,*
 - k) *zbožím, které je předmětem spotřební daně, zboží, které je předmětem některé ze spotřebních daní, předmětem daně z pevných paliv nebo předmětem daně ze zemního plynu a některých dalších plynů s výjimkou plynu dodávaného prostřednictvím přepravní nebo distribuční soustavy nacházející se na území Evropské unie anebo jakékoli sítě k takové soustavě připojené,*
 - l) *osobou neusazenou v tuzemsku osoba povinná k dani, která*
 1. *nemá sídlo v tuzemsku,*
 2. *uskuteční zdanitelné plnění dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku a*
 3. *v tuzemsku nemá provozovnu nebo v tuzemsku má provozovnu, která se tohoto plnění neúčastní,*
 - m) *osvobozenou osobou osoba povinná k dani se sídlem nebo provozovnou v jiném členském státě, která je v tomto státě osobou s obdobným postavením jako v tuzemsku osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, která není plátcem,*
 - n) *uskutečněným plněním dodání zboží nebo poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková.*
- (2) *Zbožím se pro účely tohoto zákona rozumí*
 - a) *hmotná věc, s výjimkou peněz a cenných papírů,*
 - b) *právo stavby,*
 - c) *živé zvíře,*
 - d) *lidské tělo a část lidského těla,*
 - e) *plyn, elektřina, teplo a chlad.*
- (3) *Za zboží se dále považují*
 - a) *bankovky a mince české měny při jejich dodání výrobcem České národní bance, nebo při jejich pořízení z jiného členského státu, nebo jejich dovoz Českou národní bankou,*
 - b) *bankovky, státopvky a mince české nebo cizí měny prodávané pro sběratelské účely za ceny vyšší, než je jejich nominální hodnota nebo přepočtení jejich nominální hodnoty na českou měnu podle směnného kurzu vyhlášeného Českou národní bankou,*

c) cenné papíry při jejich dodání výrobcem emitentovi v tuzemsku, nebo při jejich pořízení z jiného členského státu nebo jejich dovozu a vývozu jako výrobku.

(4) Pro účely tohoto zákona se dále rozumí

a) dopravním prostředkem vozidlo, jiný prostředek nebo zařízení, které jsou určené k přepravě osob nebo zboží z jednoho místa na jiné a které jsou obvykle konstruované pro použití k přepravě a mohou k ní být skutečně použity; za dopravní prostředek se nepovažuje vozidlo, které je trvale znehýbněno, ani kontejner;

b) novým dopravním prostředkem

1. motorové pozemní vozidlo s obsahem válců větším než 48 cm³ nebo s výkonem větším než 7,2 kW, pokud bylo dodáno do 6 měsíců ode dne prvního uvedení do provozu nebo má najeto méně než 6 000 km,
2. loď delší než 7,5 m, pokud byla dodána do 3 měsíců ode dne prvního uvedení do provozu nebo má najeto méně než 100 hodin, s výjimkou námořních lodí užívaných k obchodní, průmyslové, rybářské nebo záchranářské činnosti, nebo
3. letadlo o maximální vzletové hmotnosti větší než 1 550 kg, pokud bylo dodáno do 3 měsíců ode dne prvního uvedení do provozu nebo má nalétáno méně než 40 hodin, s výjimkou letadel využívaných leteckými společnostmi pro mezinárodní leteckou přepravu.

c) obchodním majetkem majetkové hodnoty, které slouží osobě povinné k dani a jsou touto osobou určeny k uskutečňování ekonomických činností,

d) dlouhodobým majetkem obchodní majetek, který je

1. hmotným majetkem podle zákona upravujícího daně z příjmů,
2. odpisovaným nehmotným majetkem podle **právních předpisů upravujících účetnictví**; hmotný majetek přenechaný k užití na základě smlouvy, pokud je ujednáno a ke dni uzavření této smlouvy je zřejmé, že vlastnické právo k užívanému hmotnému majetku bude za obvyklých okolností převedeno na jeho uživatele, se pro účely daně z přidané hodnoty považuje za dlouhodobý majetek uživatele
3. pozemkem, který je dlouhodobým hmotným majetkem podle právních předpisů upravujících účetnictví^(d); pozemek přenechaný k užití na základě smlouvy, pokud je ujednáno, že vlastnické právo k užívanému pozemku bude převedeno na jeho uživatele, se pro účely daně z přidané hodnoty považuje za dlouhodobý majetek uživatele nebo
4. technickým zhodnocením podle zákona upravujícího daně z příjmů, **v případě technického zhodnocení hmotného majetku, nebo technickým zhodnocením podle právních předpisů upravujících účetnictví v případě technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku,**

e) dlouhodobým majetkem vytvořeným vlastní činností dlouhodobý majetek, který plátce v rámci svých ekonomických činností vyrobil, postavil nebo jinak vytvořil; technické zhodnocení **podle písmene d) bodu 4** se považuje za samostatný dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností,

f) osobním automobilem dopravní prostředek, který má v technickém osvědčení^(f) nebo technickém průkazu zapsanou kategorii M1 nebo MIG; pokud zápis kategorie chybí, vymezuje se tato kategorie zvláštním právním předpisem^(a),

g) nájmem také podnájmem, pacht a podpacht; nájmem se rozumí také zřízení, trvání nebo zánik věcného břemene zřízeného k nemovité věci, pokud jsou naplněny znaky nájmu,

h) přepravou zboží také přeprava peněz a cenných papírů.

i) dodáním zboží s instalací nebo montáží dodání zboží spojené s instalací nebo montáží osobou povinnou k dani, která zboží dodává, nebo jí zmocněnou třetí osobou,

j) dodáním zboží soustavami nebo sítěmi dodání

1. plynu prostřednictvím přepravní nebo distribuční soustavy nacházející se na území Evropské unie anebo jakékoli sítě k takové soustavě připojené,
2. elektřiny, tepla nebo chladu sítěmi.

(5) Přemístění zboží se pro účely tohoto zákona rozumí odeslání nebo přeprava zboží, které je součástí obchodního majetku osoby povinné k dani, mezi členskými státy do členského státu, do něhož je zboží odesláno nebo přepraveno pro účely uskutečňování ekonomické činnosti této osoby, pokud je toto zboží odesláno nebo přepraveno touto osobou nebo jí zmocněnou třetí osobou.

(6) Za přemístění zboží se pro účely tohoto zákona nepovažuje odeslání nebo přeprava zboží pro účely

a) zasilání zboží do členského státu ukončení odeslání nebo přepravy zboží,

b) dodání zboží s instalací nebo montáží v členském státě ukončení odeslání nebo přepravy zboží,

c) *dodání zboží na palubě lodi, letadla nebo vlaku během přepravy osob uskutečněné na území Evropské unie,*

d) *dodání zboží soustavami nebo sítěmi,*

e) *uskutečnění plnění osvobozeného od daně podle § 64, 66 nebo 68, nebo obdobně osvobozeného od daně podle právního předpisu členského státu zahájení odeslání nebo přepravy zboží,*

f) *poskytnutí služby pro osobu povinnou k dani, zahrnující práce na zboží fyzicky uskutečněné v členském státě ukončení odeslání nebo přepravy zboží za podmínky, že zboží po provedení prací je vráceno zpět osobě povinné k dani do členského státu, ze kterého bylo zboží původně odesláno nebo přepraveno,*

g) *přechodného užití zboží v členském státě ukončení odeslání nebo přepravy zboží pro účely poskytnutí služby osobou povinnou k dani, nebo*

h) *přechodného užití zboží na dobu nepřekračující 24 měsíců na území členského státu, ve kterém by se na dovoz stejného zboží ze třetí země pro přechodné užití vztahoval celní režim dočasného použití s úplným osvobozením od cla.*

(7) *Nejde-li nadále o odeslání nebo přepravu zboží pro účely, pro které se odeslání nebo přeprava zboží nepovažují podle odstavce 6 za přemístění zboží, považují se takové odeslání nebo přeprava zboží za přemístění zboží. V takovém případě se má za to, že přemístění zboží nastává v okamžiku, kdy dotčená podmínka přestane být plněna.*

(8) *Pro přepočítání cizí měny na českou měnu se použije kurz platný pro osobu provádějící přepočítání ke dni vzniku povinnosti přiznat daň, nebo přiznat uskutečnění plnění, a to*

a) *kurz devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou, nebo*

b) *poslední směnný kurz zveřejněný Evropskou centrální bankou; přepočítání mezi měnami jinými než euro se provede za použití směnného kurzu každé z těchto měn vůči euru.*

Komentář k § 4

V § 4 jsou definovány základní pojmy, se kterými se dále v zákonu pracuje.

V odst. 1 písm. a) je definován pojem úplata. Pro účely zákona o DPH pojem úplata zahrnuje nejen zaplacení penězi nebo prostředky nahrazujícími peníze, ale i zaplacení v nepeněžité formě, tedy i protiplnění poskytnuté ve formě zboží nebo služby. Podstatným znakem, který musí částka poskytnutá v penězích nebo v nepeněžní formě splňovat, aby byla považována za úplatu, je, že byla poskytnuta v přímé souvislosti s plněním. Co se rozumí peněžním prostředkem, je nutné vykládat ve smyslu § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.

Úplatou se rozumí i dotace k ceně. Definice dotace k ceně zahrnuje veškeré finanční příspěvky poskytované z veřejných prostředků (tj. může jít například o prostředky poskytované ze státního rozpočtu, z rozpočtů územních samosprávných celků, státních fondů, z grantů přidělených podle zvláštního zákona, z rozpočtů cizích států, z grantů Evropské unie či z jiných obdobných programů), které jsou přímo vázány na poskytnutá plnění, a vylučuje tak z úplaty ty dotace, kde uvedená vazba neexistuje. Mezi dotací k ceně a předmětným plněním musí existovat přímá vazba a zároveň tato dotace k ceně musí mít přímý vliv na cenu pro zákazníka. Dotace k ceně může zcela nebo zčásti pokrýt cenu, případně náklady, pokud je jimi ovlivněna cena konkrétního poskytnutého plnění. Není rozhodné, zda předmětná dotace k ceně je právně nazývána dotací, příspěvkem, platbou apod., ale důležité je, zda daná úhrada z veřejného rozpočtu naplňuje znaky dotace k ceně. Pokud dodání zboží nebo poskytování služeb uskutečňované na základě příjmů z veřejného rozpočtu (bez ohledu na formu) není činěno za úplatu, pak takové dodání zboží nebo poskytnutí služby není předmětem daně. Za dotaci k ceně se nepovažuje dotace k výsledku hospodaření ani dotace na pořízení dlouhodobého majetku.

V odst. 1 písm. f) je uvedena definice osoby registrované k dani, kterou se rozumí jakákoliv osoba (tedy právnická nebo fyzická), které bylo přiděleno daňové identifikační číslo v rámci obchodování mezi členskými státy. Uvedená definice se vztahuje jak na osoby registrované k dani v jiném členském státě, tak na plátce nebo identifikované osoby registrované v tuzemsku. Podmínka přidělení daňového identifikačního čísla v rámci obchodování mezi členskými státy má význam ve vztahu k těm státům Evropské unie, které přidělují různá daňová identifikační čísla v případě, že osoba povinná k dani uskutečňuje i přeshraniční dodávky zboží nebo služeb.

V odst. 1 písm. h) jsou definovány pojmy bydliště fyzické osoby, místo, kde se fyzická osoba převážně zdržuje a místo pobytu fyzické osoby. Uvedené pojmy mají význam především pro určení místa plnění u některých služeb poskytovaných osobám nepovinným k dani. Specifická definice uvedených pojmů je nezbytná zejména z důvodu provázanosti zákona o DPH na nařízení Rady a dále s ohledem na fakt, že český právní řád vymezuje některé pojmy odlišně. Konkrétně definice pojmu bydliště obsažená v § 80 odst. 1 občanského zákoníku vychází z faktického stavu („člověk má bydliště v místě, kde se zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale“). Nařízení Rady a zákon o DPH však vymezují pojem bydliště ve smyslu úředně vedeného stavu jako adresu vedenou v evidenci obyvatelstva či u správce daně, pokud neexistuje důkaz, že tato adresa neodpovídá skutečnosti. Přesná provázanost pojmů zákona o DPH a pojmů přímo použitelného prováděcího nařízení Rady je významná zejména pro účely pravidel pro stanovení místa plnění při poskytnutí určitých služeb osobě nepovinné k dani, kde se stanoví, že místo příjemce služby se určí podle tohoto přímo použitelného prováděcího nařízení Rady.

V odstavci 1 písm. i) je zavedena definice sídla, která se vztahuje na všechny osoby povinné k dani (tedy na osoby fyzické i na osoby právnické). Pro určení sídla osoby povinné k dani je rozhodujícím faktorem místo jejího vedení. Místem vedení se rozumí to místo, kde jsou přijímána zásadní rozhodnutí týkající se řízení této osoby nebo místo, kde se vedení dané osoby schází. V případě fyzické osoby povinné k dani může nastat situace, kdy nelze místo vedení dle této definice určit. V takovém případě se za sídlo u této osoby považuje místo jejího pobytu.

V odst. 1 písm. j) je vymezen pojem provozovna, ve smyslu dále uvedeného se jedná o provozovnu poskytovatele plnění. Zákon o DPH totiž pojem provozovna používá ve více významech. Jednak jako provozovnu poskytovatele plnění definovanou v tomto ustanovení, dále jako provozovnu příjemce plnění pro účely stanovení místa plnění v případě služeb poskytnutých provozovně osoby povinné k dani dle § 9 zákona o DPH a dále jako provozovnu pro účely zvláštního režimu jednoho správního místa definovanou v § 110b zákona o DPH.

Toto několikráté pojetí provozovny vychází z prováděcího nařízení Rady, které vymezuje provozovnu poskytovatele plnění v čl. 11 odst. 2 a čl. 53 a provozovnu příjemce plnění v čl. 11 odst. 1. V této souvislosti je nutno upozornit, že pojem provozovna je pro účely daně z přidané hodnoty vymezen autonomně a nelze zaměňovat nebo klást rovnítko mezi provozovnu pro účely daně z přidané hodnoty a stálou provozovnu z pohledu daně z příjmů. Existence stálé provozovny z pohledu daně z příjmů automaticky neznamená, že došlo ke vzniku provozovny pro účely daně z přidané hodnoty.

Definice provozovny vychází z pojmu „organizační složka osoby povinné k dani“. Tento pojem byl zvolen navzdory tomu, že bude možná mylně považován za organizační složku závodu zapsanou v obchodním rejstříku. Mezi tyto dva pojmy však nelze klást rovnítko.

Provozovna pro účely zákona o DPH je širším pojmem než provozovna zakotvená v občanském zákoníku. Provozovnou pro účely daně z přidané hodnoty se tak rozumí veškeré organizační složky, tj. ty, které se do rejstříků zapisují (např. odštěpný závod), ale také ty, které se nezapisují.

Organizační složka osoby povinné k dani musí splňovat určité podmínky, aby mohla být pro účely zákona o DPH považována za provozovnu. Organizační složka se musí vyznačovat dostatečnou úrovní stálosti a vhodnou strukturou z hlediska lidských (personálních) a technických zdrojů pro to, aby mohla uskutečňovat dodání zboží nebo poskytnutí služeb. Konkrétní požadavky na stálost, strukturu a vybavení organizační složky se tak budou lišit v závislosti na typu, rozsahu atd. jí dodávaného zboží nebo poskytovaných služeb.

V odstavci 1 písm. k) je definováno zboží, které je předmětem spotřební daně. Za zboží, které je předmětem spotřební daně, se pro účely zákona o DPH považuje zboží podléhající spotřební dani dle zákona o spotřebních daních, ale i zboží podléhající dani z plynu dle části 45 zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, s výjimkou plynu dodávaného prostřednictvím přepravní nebo distribuční soustavy nacházející se na území

Evropské unie anebo jakékoli sítě k takové soustavě připojené. Dále se za zboží, které je předmětem spotřební daně, považuje i zboží podléhající dani z pevných paliv dle části 46 zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

V odst. 1 písm. l) je definován pojem osoba neusazená v tuzemsku. Osobou neusazenou v tuzemsku se rozumí právnická nebo fyzická osoba povinná k dani, která nemá sídlo v tuzemsku. Skutečnost, že taková osoba má v tuzemsku provozovnu, se pro posouzení této osoby za osobou neusazenou zkoumá ve vazbě na příslušné poskytnuté zdanitelné plnění s místem plnění v tuzemsku. Jestliže se provozovna, kterou tato osoba má v tuzemsku, daného plnění neúčastní, považuje se tato osoba za osobu neusazenou k dani v tuzemsku.

V odst. 1 písm. m) je od roku 2013 definován pojem osvobozená osoba. Osvobozenou osobou je osoba povinná k dani, na kterou se v jiném členském státě vztahuje zvláštní režim osvobození pro malé podniky, tedy je v obdobném postavení jako neplátce v České republice.

V odst. 1 písm. n) je vymezen pojem uskutečněné plnění. Uskutečněná plnění zahrnují dodání zboží nebo poskytnutí služby uskutečněná osobou povinnou k dani za úplatu, bez ohledu na místo plnění, tj. veškerá dodání či poskytnutí, která spadají do působnosti daně z přidané hodnoty podle směrnice Rady. Uskutečněnými plněními jsou jak plnění s místem plnění v tuzemsku, tak plnění s místem plnění mimo tuzemsko.

Odst. 2 definuje, co se pro účely zákona o DPH rozumí zbožím.

V souvislosti s rekonstrukcí soukromého práva, konkrétně s novým vymezením věci, které obsahuje nový občanský zákoník (NOZ), došlo ke změně definice věci i pro účely zákona o DPH. Dělení věci na hmotné a nehmotné upravuje ustanovení § 496 NOZ, dělení na věci movité a nemovité § 498 NOZ. S ohledem na to, že hmotnou věcí je i nemovitá věc, zahrnuje pojem „zboží“ i nemovitou věc. Za zboží se výslovně prohlašuje i nemovitá nehmotná věc, kterou je právo stavby. Postavení zvířete ve vztahu k věcem upravuje § 494 NOZ. Zvíře podle soukromoprávní úpravy není věcí, ale ustanovení o věcech se na něj použijí obdobně v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze. Úprava týkající se lidského těla a jeho částí je obsažena v § 493 NOZ, kde je stanoveno, že se z pohledu soukromoprávních předpisů nejedná o věc. Z pohledu zákona o DPH je ale část lidského těla zahrnuta pod pojmem zboží, stejně jako lidské tělo. Na přepravu lidského těla (pohřební služby) se tak použijí ustanovení o přepravě věci.

Od ledna 2009 byla ze zákona vypuštěna definice peněz, a to z důvodu její nadbytečnosti. Vymezení, co se rozumí penězi, vyplývá z obecného právního chápání pojmu peníze. Pokud nejsou peníze poskytovány jako protihodnota za dodání zboží, převod nemovitosti nebo poskytnutí služby, není jejich poskytnutí považováno za zdanitelné plnění, s výjimkou případů peněz považovaných pro účely zákona o DPH za zboží podle § 4 odst. 3 písm. a) a b), tj. v případě jejich dodání pro sběratelské účely nebo při jejich dodání výrobcem České národní bance. Obdobně nejsou za zboží považovány cenné papíry, opět s výjimkou případů stanovených v § 4 odst. 3 písm. c) zákona o DPH. Cenné papíry jsou považovány za zboží v případě jejich dodání v listinné podobě výrobcem jejich emitentovi nebo při jejich dovozu emitentem. V tomto případě se na cenné papíry hledí jako na polygrafický výrobek a při jejich dodání se uplatní příslušná sazba daně.

V odst. 4 jsou definovány zákonem o DPH používané pojmy.

V odst. 4 písm. a) a b) je vymezeno, co se pro účely zákona o DPH rozumí dopravním prostředkem a co se návazně rozumí novým dopravním prostředkem. Definice dopravního prostředku vychází čl. 38 nařízení Rady.

Definice nového dopravního prostředku zahrnuje všechna motorová pozemní vozidla, a to bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou určena k provozu na pozemních komunikacích. Z definice dopravního prostředku v čl. 38 nařízení Rady pak vyplývá, že dopravním prostředkem jsou

i nemotorizovaná vozidla a jiná zařízení a prostředky konstruované k přepravě osob nebo předmětů z jednoho místa na jiné. A to bez ohledu na to, zda mají vlastní pohon. Dopravním prostředkem z pohledu zákona o DPH jsou i jízdní kola, tříkolky, obytné přívěsy a železniční vagóny. Za dopravní prostředky se nepovažují vozidla, která jsou trvale znehybněna nebo kontejnery.

Za nový se považuje dopravní prostředek, který splňuje alespoň jednu ze dvou podmínek stanovených v § 4 odst. 4 písm. b) zákona o DPH. Za nový dopravní prostředek se považuje letadlo nebo loď, které byly dodány do 3 měsíců, u pozemního motorového vozidla do 6 měsíců ode dne prvního uvedení do provozu, nebo má najeto méně než 6 000 km u pozemního motorového vozidla (u lodí méně než 100 hodin s výjimkou námořních lodí užívaných k obchodní, průmyslové, rybářské nebo záchranářské činnosti; u letadel nalétáno méně než 40 hodin s výjimkou letadel využívaných leteckými společnostmi pro mezinárodní leteckou přepravu). Pozemní motorové vozidlo, které je z pohledu zákona o DPH dopravním prostředkem, se pro účely zákona o DPH považuje za nový dopravní prostředek pouze v případě, že má obsah válců větší než 48 cm³ nebo výkon větší než 7,2 kW.

Pokud dopravní prostředek nespĺňuje ani jednu z obou stanovených podmínek, jedná se o použité zboží, u kterého se uplatňuje buď běžný režim uplatnění daně na výstupu, nebo se uplatňuje zvláštní režim podle § 90 zákona o DPH. Podmínky pro uplatnění daně při dodání nových dopravních prostředků, včetně definování dne prvního uvedení do provozu, jsou uvedeny v § 19 zákona o DPH (viz komentář k tomuto ustanovení).

Novela zákona k 1. dubnu 2011 z textu definice obchodního majetku pro nadbytečnost vypustila vazbu na povinnost účtování nebo evidenci tohoto majetku, protože povinnost vést údaje o tomto majetku v evidenci pro daňové účely již sama o sobě vyplývá z ustanovení § 100 odst. 3 písm. a) zákona o DPH. Zdůraznění, resp. opakování této povinnosti pouze v některých ustanoveních zákona by mohlo být zavádějící nebo matoucí.

Novelou účinnou od 1. července 2017 došlo k úpravě odst. 4 písm. c), který vymezuje obchodní majetek. Účelem úpravy bylo promítnout zásadu vyplývající z ustálené judikatury SDEU, že osoba povinná k dani je oprávněna určit, zda, popř. v jaké části, majetkové hodnoty zařadí do svého obchodního majetku. Definicí jsou pokryty také případy, kdy osoba povinná k dani využije dané majetkové hodnoty pro uskutečňování svých ekonomických činností s určitým časovým odstupem.

V odst. 4 písm. d) je uvedeno, jaký obchodní majetek se pro účely zákona o DPH považuje za dlouhodobý majetek.

První kategorií obchodního majetku, který se pro účely DPH považuje za dlouhodobý majetek, je hmotný majetek vymezený v zákoně o daních z příjmů. Zvýšení vstupní ceny hmotného majetku na 80 000 Kč od ledna 2021 tak má přímý vliv i na vymezení dlouhodobého hmotného majetku pro účely zákona o DPH. Dlouhodobým majetkem uživatele se dále rozumí hmotný majetek vymezený zákonem o dani z příjmů, který je uživateli přenechán k užití na základě smlouvy, pokud je v této smlouvě ujednáno a kde dni uzavření této smlouvy je zřejmé, že vlastnické právo k užívanému majetku bude za obvyklých okolností převedeno na uživatele. Přenechání zboží k užívání na základě smlouvy splňující uvedené charakteristiky je považováno za dodání zboží podle § 13 odst. 3 písm. c) zákona o DPH. Uvedená úprava v § 4 odst. 4 písm. d) a § 13 odst. 3 písm. c) zákona o DPH vychází z rozhodnutí SDEU C164/16 MercedesBenz Financial Services UK, kde SDEU potvrdil, že text směrnice Rady „smlouva o nájmu, v níž je stanoveno, že za obvyklých okolností bude vlastnické právo převedeno nejpozději k okamžiku zaplacení poslední splátky“ musí být vykládán v tom smyslu, že se vztahuje na typovou smlouvu o nájmu s opcí odkupu, pokud lze z finančních smluvních podmínek vyvodit, že využití opce se jeví jako jediná ekonomicky rozumná volba, kterou bude moci nájemce v daném okamžiku učinit, pokud je smlouva plněna až do konce. Z odůvodnění rozsudku C146/16 dále vyplývá, že předmětné ustanovení směrnice Rady předpokládá, že smlouva, na

jejímž základě dochází k předání věci, musí obsahovat výslovnou klauzuli o přechodu vlastnictví k této věci z leasingového pronajímatele na leasingového nájemce. Z druhé musí z ustanovení smlouvy, objektivně posuzovaných k okamžiku jejího podpisu, jasně vyplývat, že vlastnické právo k věci přejde automaticky na leasingového nájemce, jestliže smlouva bude plněna podle plánu až do jejího konce.

Dlouhodobým nehmotným majetkem se pro účely zákona o DPH od ledna 2021 rozumí obchodní majetek, který je odepisovaným nehmotným majetkem vymezeným účetními předpisy. Dle znění zákona o DPH do konce roku 2020 se za dlouhodobý nehmotný majetek považoval obchodní majetek, který byl jako odepisovaný nehmotný majetek vymezen zákonem o účetnictví.

Dlouhodobým majetkem pro účely DPH je i pozemek, který je dlouhodobým hmotným majetkem podle účetních předpisů a pozemek, který účetní předpisy vymezují jako dlouhodobý hmotný majetek a který je přenechán k užití na základě smlouvy, ve které je ujednáno, že vlastnické právo k užívanému pozemku bude převedeno na uživatele (viz komentář uvedený u hmotného majetku ve vztahu k obdobnému vymezení smlouvy).

Technickým zhodnocením, kterým zákon o DPH rozumí technické zhodnocení hmotného majetku definované zákonem o daních z příjmů nebo technické zhodnocení nehmotného majetku vymezené účetními předpisy. V souvislosti s pojmem technické zhodnocení upozorňujeme na specifické chápání technického zhodnocení pro účely DPH, kdy je za technické zhodnocení chápán souhrn výdajů za každou jednotlivou akci, nikoliv souhrn výdajů za celý kalendářní nebo hospodářský rok. Tento závěr vyplývá z KVKDP 343/13.10.11 Technické zhodnocení.

V odst. 4 písm. e) je uvedena definice majetku vytvořeného vlastní činností, která byla do zákona o DPH zavedena s ohledem na specifická pravidla při uplatňování nároku na odpočet daně zaplacené ze vstupů, které souvisí s pořizováním tohoto typu majetku, pokud ho plátec bude dále využívat pro účely, pro které má podle § 72 odst. 6 zákona o DPH nárok na odpočet daně jen v částečné výši (podrobněji viz komentář k § 13 odst. 4 písm. b) zákona o DPH). Pod tuto definici spadá veškerý dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek, který plátec v rámci svých ekonomických činností vyrobil, postavil nebo jinak vytvořil. Dlouhodobým majetkem vytvořeným vlastní činností je rovněž dlouhodobý majetek vytvořený na základě tzv. subdodávek. Majetek vytvořený vlastní činností nezahrnuje ostatní případy nabytí jednotlivého dlouhodobého majetku, kterými jsou například nabytí koupí, vkladem od jiné osoby nebo převodem z osobního užívání do podnikání. K problému vymezení majetku vytvořeného vlastní činností se vyjádřilo také GFR v Informaci ohledně změn v pravidlech pro uplatňování nároku na odpočet daně od 1. dubna 2011.

Majetkem vytvořeným vlastní činností může být rovněž technické zhodnocení hmotného majetku vymezené ve vazbě na zákon o daních z příjmů nebo technické zhodnocení nehmotného majetku vymezené účetními předpisy. Z důvodu jasného výkladu zákon explicitně stanoví, že technické zhodnocení se vždy považuje za samostatný dlouhodobý majetek vytvořený vlastní činností.

V souvislosti s rekodifikací soukromého práva byl do odst. 4 písm. g) přidán pojem pacht a podpacht, aby bylo jednoznačně stanoveno, že na pacht se z pohledu zákona o DPH uplatní stejný režim jako na nájem. Tato změna však nikterak nemění skutečnost, že pojem nájem je nutně vykládán eurokonformně. Pro účely zákona o DPH se za nájem považuje také podnájem a zřízení, trvání nebo zánik věcného břemene zřízeného k nemovité věci, pokud jsou splněny znaky nájmu. Význam pojmu „nájem“ se pro oblast daně z přidané hodnoty rozšiřuje o věcná břemena k nemovité věci. Jedná se o reakci na rozsudek SDEU C326/99 Goed Wonen, kde je uvedeno, že při uplatňování daně a osvobození od daně je zřízení věcného břemene na sjednanou dobu a za úplatu posuzováno obdobně jako nájem nebo pacht nemovité věci. Jedná se přitom pouze o věcná břemena zřízená k nemovité věci s tím, že musí být zároveň naplněny znaky nájmu nemovité věci ve smyslu judikatury SDEU. Zřízení, trvání nebo zánik věcného břemene zřízeného k nemovité věci se tak posuzuje jako poskytnutí služby, kdy den skuteč-